

**START
POINT**

Citizenship Learning in a Shifting Society

Yhteenvetoraportti

Center for Social Innovation

Johdanto

Tämä on tiivistelmä kuudesta maakohtaisesta raportista, jotka koottiin EU-rahoitteisen "StartPoint" -projektin kontekstissa (Projektin numero: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026469). Projektin konsortio koostuu kuudesta EU-maissa toimivasta organisaatiosta, jotka ovat KulturLife gGmbH (Saksa), CSI CENTRE FOR SOCIAL INNOVATION LTD (Kypros), Learning for Integration ry (Suomi) InterAktion - Verein für ein interkulturelles Zusammenleben (Itävalta), Rightchallenge - Associação (Portugali), DRUSTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA DELA NOVO MESTO (Slovenia).

Aloitamme tiivistelmän käymällä läpi jokaisen maan aineisto -ja kenttätutkimuksesta saatuja viime kuukausien tuloksia, joiden pohjalta muodostamme yleiset johtopäätökset. Tämä auttaa meitä selvittämään kohdemaidemme nykytilannetta, olemassa olevia hyviä käytäntöjä sekä kehittämiskohteita, joiden tilaan voimme vaikuttaa. Tämä tutkimus on osa projektin viimeisimpiä tuloksia, projektin kokonaistavoitteen ollessa koulutusmateriaalin kehittäminen haavoittuvaisessa asemassa olevien nuorten aikuisten sosiaalisen ja poliittisen osallistumisen tukemiseksi projektin kohdemaissa.

Slovenia:

Mitä Slovenian integraatioon tulee, useimmat toimenpidemallit ovat Slovenian tai Euroopan Komission rahoittamia, kansalaisjärjestöjen toteuttamia hankkeita. Olemassa oleva tarve on sidosryhmien parempi inklusio ja koordinointi raporttiin liittyvissä aiheissa.

Maassa toteutetun tutkimuksen tulokset olivat vaihtelevia. Jotkut olivat tyytyväisiä kohderyhmän sosiaaliseen ja poliittiseen integraatioon maassa, toisten mielestä integraatio voisi olla parempaa. Suurimmat ongelmat koettiin johtajien puutteena, saatavuuden ongelmina, resurssien puutteena, motivaatiossa sekä koulutettujen ihmisten puutteena. Ongelmana on myös kielimuuri sekä tiedonvälitys ja osallistumisen mahdollisuudet heikossa asemassa oleville ihmisryhmille isojen kaupunkien ulkopuolella.

Suosituksia, joita tulee korostaa aineisto -ja kenttätutkimuksen pohjalta:

- Slovenian täytyy luoda kokonaisvaltainen systeemi integraation tukemiseksi, joka toimii kaksisuuntaisesti: tukien maahanmuuttajia ja kantaväestöä.
- Paikallisen integraation koordinoimisen tukeminen jokaisen toimijan osalta (sosiaalityön keskuskeskukset, työllisyyspalvelut, koulut, päiväkodit, terveyskeskukset, työntekijät, edustajat mukaan luettuna)
- Intensiivisen orientaatio-ohjelman tukeminen maahanmuuttajille ja paikallisten integraation parissa työskentelevien sisällyttäminen ohjelmaan.
- Slovenian kielenopiskeluohjelmien kehittäminen, erityisesti kirjallisten ohjelmien kehittäminen, yksilöllisten tuntien muotoon. Erityisten ammatillisten ohjelmien ja soveltavien ammatillisten koulutusohjelmien kehittäminen (erityisesti aloilla, joissa on työvoimapulaa)

- Koulutuksen kehittäminen kulttuurien välisessä sovittelussa, koulutusohjelman ja kansallisen ammatillisen pätevyyden inkluusiossa.
- Yhteisöperustaisten ohjelmien kehittäminen hajautettujen asumismahdollisuuksien tukemiseen integraation tuki-instrumenttien saatavuuden fasilitoimiseksi.
- Työntekijöiden informoiminen ja tietoisuuden kehittäminen sekä heidän kulttuurienvälisen kompetenssien kehittäminen, mekanismin luominen tämän mahdollistamiseksi.
- Kansainvälisen suojelun piirissä oleville tulee saada nopeampi pääsy työmarkkinoille, nykyisestä 9 kuukaudesta maksimissaan kolmeen kuukauteen hakemisen jälkeen, jotta heillä on laillisesti mahdollisuus työskennellä ja työllistyä.

Suomi:

Suomessa nuoret ihmiset ovat yleisesti kiinnostuneita politiikasta, vaikkakin osallistumisen keinot voivat vaihdella enemmän tänä päivänä, esimerkiksi osallistuminen sosiaalisen median keskusteluihin on korvannut äänestämistä osallistumisen keinona jonkin verran. Tutkimuksen mukaan erityiset ongelmat kohderyhmän osallistumisen ja tiedonvälityksen edistämisessä ovat resurssien puute, motivaatio sekä koulutusohjelmien ja mentorien puute.

Tutkimusten mukaan koulutustausta vaikuttaa kansalaisuusaktiivisuuteen ja poliittiseen osallistumiseen, vähemmän koulutetut henkilöt ovat useammin vähemmän poliittisesti aktiivisia. Maahanmuuttajataustaiset nuoret osallistuvat kantasuomalaisia vähemmän, mutta tämä voi vaihdella useamman syyn takia.

Suomessa on ohjelmia, käytäntöjä ja projekteja nuorten osallistamisen tukemiseksi ja verkossa on paljon tietoa aiheesta, mutta tieto ei ole aina johdonmukaista tai helposti saatavilla. Maahanmuuttajajärjestöjä on kasvavissa määrin Suomessa ja järjestöt fasilitoivat kansalaisaktiivisuutta, mutta ne ovat silti suhteellisen pieniä ja rajoitettuja resursseiltaan. Henkilön kielimuuri ja alempi koulutustausta tai muuten rajoittava tausta voi tehdä vaikeaksi tiedon hankkimisen tai erilaisiin ohjelmiin osallistumisen. On tarve projekteille, joissa kehitetään keinoja heikompiosaisten kohderyhmien aktivoimiseksi ja motivoimiseksi.

Saksa

Koulutuksen taso, käytettävissä olevat tulot sekä yksilöiden itseoivaltamisen taso ovat määrittäviä tekijöitä kohderyhmän osallistumisessa maan sosiaaliseen ja poliittiseen elämään Saksassa. Kohderyhmä ei tunnu kokevan nykyisiä aktiviteetteja tarpeeksi itselleen kohdistetuiksi tai osallistaviksi. Nuoret eivät koe nykyisten aktiviteettien soveltuvan tai tukevan heidän todellisuuttaan riittävästi. Suosituksia ajatellen on tarve paremmalle integraatiolle ja palveluiden kohdistamiselle.

Nuorten henkilöiden osallisuuden kehittämisen tulisi olla inklusiivisempaa ja huomioida paremmin nuorten sosiaaliset ja taloudelliset lähtökohdat. On todettu, että Saksassa onnistuneen integraation ajatellaan olevan maahanmuuttajien sopeutumista yleisiin, yhteiskunnallisiin arvoihin koulutuksen ja ammatin osalta. On

tärkeää viestittää maahanmuuttajille, että heidän kotouttamistaan pidetään tärkeänä, heidät kuullaan ja he ovat arvokas osa yhteiskuntaa.

Tutkimus:

Tutkimuksen tulokset vaikuttavat tukevan edellä mainittuja havaintoja ja tutkimustuloksia. Lähes puolet vastaajista ei ole tietoisia vastaavista aktiviteeteista maassaan. Kansalaisjärjestöt ja voittoa tavoittelemattomat organisaatiot vaikuttavat auttavan eniten kohderyhmää. Suurimpia ongelmia ovat resurssien puute, koulutusohjelmat sekä tuutorit, jotka käsittelisivät tätä ongelmaa sekä kohderyhmän sosialisointin puute muun väestön kanssa. Tulevaisuuden suosituksiksi valtaosa vastaajista haluaisi rahoittaa uusia aloitteita ongelmien ratkaisemiseksi, mikä heijastelee yleistä pettymystä asioiden nykytilaan ja olemassa oleviin ratkaisuihin.

Itävalta:

MIPEXIN mukaan Itävallan käytännöt luovat enemmän ongelmia mahdollisuuksien sijaan EU:n ulkopuoliselle maahanmuuttajaväestölle itävaltalaisessa yhteiskunnassa.

MIPEX on luokitellut Itävallan lähestymistavan "väliaikaiseksi integraatioksi" koska Euroopan ulkopuoliset maahanmuuttajat ovat oikeutettuja perusoikeuksien ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien osalta, mutta he eivät saa pysyvää tukea tai turvaa. Tämä lähestymistapa vahvistaa itävaltalaisen väestön mielipiteitä

maahanmuuttajista ulkomaalaisina tasa-arvoisen lähestymistavan sijaan.

Itävallan MIPEX-arvot ovat matalampia kuin Euroopassa keskimäärin, Itävallan pisteytys on 46 sadasta pisteestä sen sijoittuen turvattomimmaksi maaksi 56 MIPEX-maasta yhdessä Sveitsin ja Tanskan kanssa. MIPEXIN kahdeksasta analysoitavasta asiasta (työvoiman liikkuvuus, perheenyhdistäminen, koulutus, terveys, poliittinen osallistuminen, pysyvä oleskelulupa, oikeus kansalaisuuteen, anti-diskriminaatio) vähiten pisteitä sai terveyssektori, jossa maahanmuuttajilla on samat oikeudet kantaväestöön nähden kun heillä on tunnistettava status sekä kansallinen terveysvakuutus. Samaan aikaan, informaatio terveydestä ja palveluista on saatavilla useilla maahanmuuttajien kielillä eri muodoissa, tehden tiedon saatavaksi suurelle osalle maahanmuuttajaväestöä, mutta kulttuurien välisiä välittäjiä on liian vähän. Toisaalta poliittinen osallistuminen sekä oikeus kansalaisuuteen keräsivät osiona vähiten pisteitä. Maahanmuuttajat eivät ole oikeutettuja äänestämään ja maahanmuuttajajärjestöt saavat hyvin vähän tukea. Maahanmuuttajien kelpoisuus saada Itävallan kansalaisuus on yhä hankalaa, koska kriteereinä toimivat vaatimukset liittyen riittävään kielitaidon tasoon, henkilön statukseen, käytettävissä oleviin tuloihin ja menoihin. Itävalta ei hyväksy myöskään kaksoiskansalaisuutta.

Portugali:

Huolimatta siitä, että nuoremman sukupolven demokraattinen osallistuminen on jossain määrin nousussa uusimpien tutkimusten pohjalta, on todennäköistä, että osallistumisen tavat ovat vaihtumassa. Eri tietojen pohjalta vaikuttaa siltä, että nuorten demokraattinen osallistuminen tapahtuu verkossa, vapaaehtoistyönä, kampanjoina, vetoomuksina sekä aktivismina. Vaikka nuorten osallistuminen demokraattiseen yhteiskuntaan ei ole niin matalalla tasolla kuin ehkä yleisesti ajatellaan, on selvää, että nuoret henkilöt heikompiosaisista taustoista kohtaavat monia esteitä aktiiviselle osallistumiselle.

Olemassa olevat hyvät käytännöt, jotka edistävät kansalaisopiskelua ja demokraattista osallistumista (esimerkkeinä Kansallinen strategia kansalaiskoulutukselle, kansallinen suunnitelma demokraattiselle kirjallisuudelle, osallistava nuorison budjetti) ovat vaikeasti saavutettavissa kohderyhmälle. Kulttuuriset, kielelliset, taloudelliset ja maantieteelliset aspektit rajoittavat osallistumista yhä demokraattiseen elämään.

Tutkimuksen tulokset paljastavat erimielisyyden siinä, onko kohderyhmällä mahdollisuutta kansalaistoimintaan tai sosiaaliseen osallistumiseen. Suurin osa osallistujista ei tiennyt nuorten osallisuutta edistävästä toimista ja aktiviteeteista. Tämä tarkoittaa tarvetta kehittää ja toteuttaa toimia, joilla heikompiosaisia nuoria aikuisia tavoitetaan ja

annetaan heille mahdollisuuksia ja välineitä toteuttaa aktiivista kansalaisuutta.

Kypros:

Maa vaikuttaa hitaalta muutosten ja toimintatapojen uudistamisen suhteen. Koulutus sosiaalisen ja poliittisen osallistumisen osalta on kohdistettu enimmäkseen lapsille ja nuorille aikuisten sijaan eikä heikossa asemassa olevia aikuisia ole juuri huomioitu osallistamisen tavoissa. Kyproksella ei ole vahvaa aikuiskoulutuksen kulttuuria. Kansalaisjärjestöt sekä voittoa tavoittelemattomat yhdistykset vaikuttavat olevan merkittävimpiä tahoja, jotka kohdistavat toimia kohderyhmän osallistamiseen. Maassa on tarve päivittää aikuisopetuksen opetussuunnitelmaa sekä rohkaista ihmisiä elinikäisen oppimisen kulttuuriin.

Akateemiset lähteet ja tutkimus ovat osoittaneet olemassa olevia hyviä käytäntöjä, vaikka kehittämistarpeita on vielä paljon. Aktiviteetteihin osallistuvat opettajat, kouluttajat ja muut sidosryhmän jäsenet tarvitsevat koulutusta erilaisuuden ymmärtämisestä ja kohderyhmän haavoittuvaisuudesta useampien syiden takia.

Merkittävä este, joka eristää kohderyhmää valtaväestöstä on puutteellinen mahdollisuus teknologian käyttöön, kielimuuri sekä vähäiset resurssit. Vaikka useat vastaajat toivat esiin hyviä käytäntöjä, innovaatioille ja inklusiolle on erityinen tarve. Heidät tunnutaan jätettävän keskustelun ulkopuolelle, eikä heillä ole tilaa tai alustaa, jossa he voisivat ilmaista huolensa.

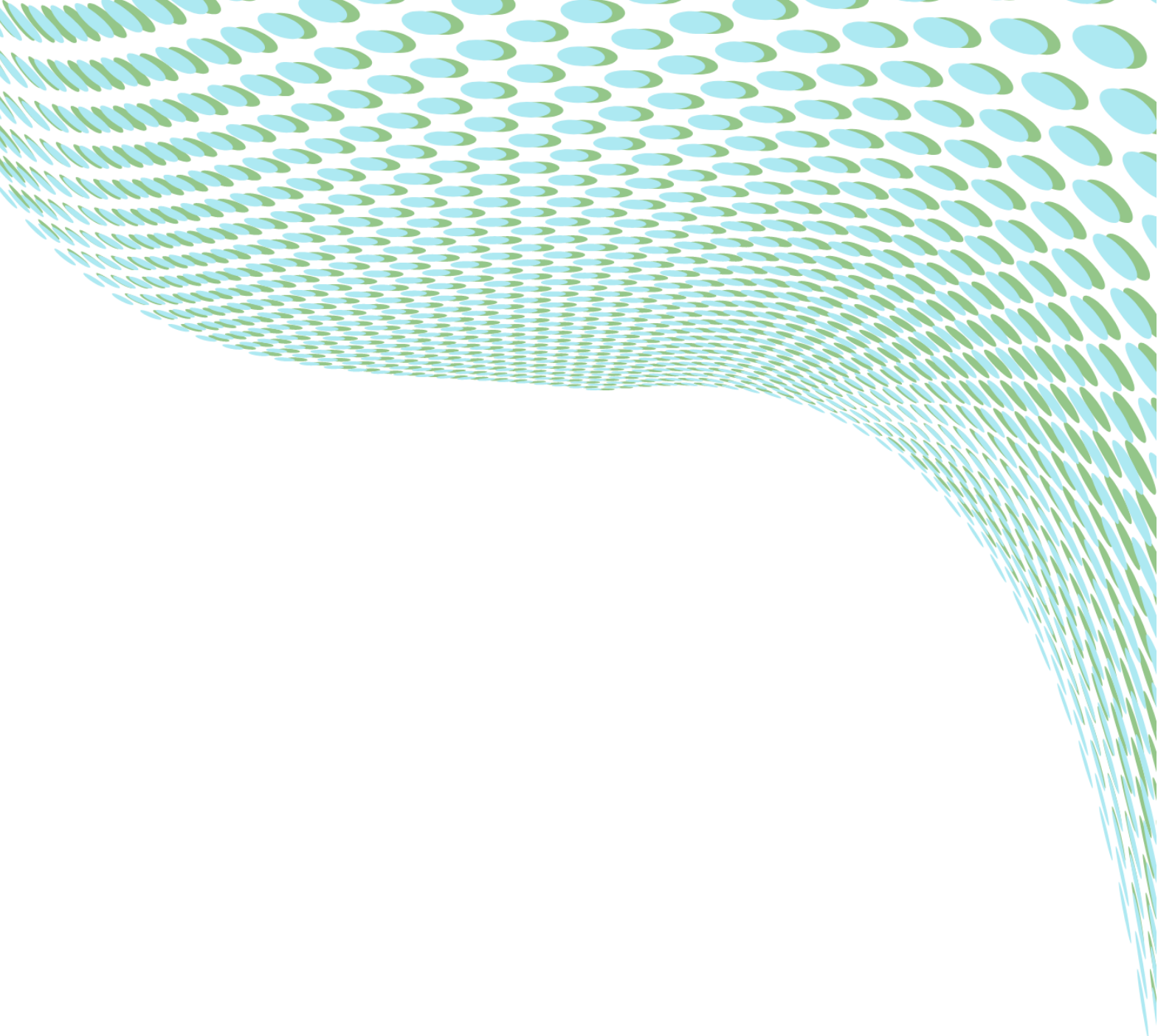
Johtopäätökset:

Seuraavat johtopäätökset ja suositukset ovat muodostettu konsortion tutkimukseen perustuvien havaintojen pohjalta:

- Suurimmat haasteet ovat resurssien puute, kielimuuri sekä välimatkojen tuomat ongelmat palveluiden ja resurssien saatavuudessa.
- Kansalaisjärjestöt ja voittoa tuottamattomat organisaatiot ovat keskeisiä toimijoita tämän projektin aiheiden osalta.
- Systemaattista, hallituksellista muutosta tarvitaan.
- Kohderyhmä, erityisesti nuoret ihmiset, eivät koe osallisuutta tai tulevansa huomioiduiksi nykyisissä toimintatavoissa.
- Suositukset vaikuttavat suosivan innovaatioita ja uusien toimintamallien rahoittamista.
- Kohderyhmällä ei ole käytettävissään keskeisiä elementtejä onnistumisen tukena; Kohderyhmä tarvitsee kielikoulutusta sekä matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia inklusiota tukevien toimenpiteiden ja käytäntöjen pariin.

Elinikäisen oppimisen kulttuuria tulisi tukea pitkäkestoisesti erityisesti kansalaistoiminnan ja poliittisen elämän osalta.^[1]

^[1] Tämän raportin sisältö on koottu Erasmus+projekti StartPointin kontekstissa. Raportin lähteet perustuvat, mutta eivät rajoitu akateemisiin artikkeleihin, kirjoihin, uutisiin, kansallisten ja kansainvälisten kirjoittajien raportteihin sekä tätä hanketta varten toteutettuun tutkimukseen. Kaikki lähteet löytyvät kansallisista raporteista.

Center for Social
Innovation

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project no. 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026469